ՈՒԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ Բ. ՄԷՌԻ, ԹԻՒ 484 — 12 HUITIÈME ANNÉE ՇՈՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՄԱՐՏ 19 / 1 ԱՊՐԻԼ 1908

ՀԱՍՑԷ

Rédaction du Journal arménien
ARCHALOUYCE
(EGYPTE) LE CAIRE

Չի հրատարակուած ձեռագիրները եւ չե՛ն տրուիր։

Բաժանորդագրութիւնը կանխիկ է. իսկ ծանուցումները կ'ընդունուին մասնաւոր հանձնաժողովէն։

Պատասխանատու խմբագրութեան
ԵՂԻՇԷ ԹՈՒՐՈՄԵԱՆՑ

ԱՐՇԱԼՈՅՍ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԹԱՐԹԹԹԵՐԹ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԵԳԻՊՏՈՍ
Տարեկան դրամ - ոսկի 30

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ
Տարեկան փրանգ 10

Բաժանորդագրութիւնները պիտի ուղղուին միայն ԱՐՇԱԼՈՅՍԻ գրասենեակը։

Թէ՛ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻ եւ թէ՛ ՏՊԱՐԱՆԻՆ վերաբերեալ նիւթական խնդրոց համար պէտք է դիմել Խմբագրութեան հասցէով բերթիս Մատակարարին, որ է՝

ԳԷՈՐԳ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՇՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕՐԵՐԸ

Ցօդուածագիրները ուղղակի պատասխանատու են իրենց գրածներուն

ՀՍՏԸ 20 ՓԱՐԱ ՈՂՋ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱԲԵՐ

ՄԵՐ ԳԻՐՔԸ

—o—

«Արշալոյս» ի սակաւաթիւ և մեզի անծանօթ բարեկամները, և բազմաթիւ ու ծանօթ հակառակորդները, ինչպէս նաև չեղոք աղգայիները, ժամանակէ մը ի վեր ըսկած են իրարու հարցնել թէ՝ ի՞նչ է կամ ի՞նչ պիտի ըլլայ «Արշալոյս»ի դիրքը հայ լրագրութեան մէջ։

Մենք այսօր՝ մեր եռամսեայն լրման առթիւ՝ այդ տարակոյսը քիչ մը փարատել կ'ուզենք։ Հետեւեալ քանի մը հատուածներուն մէջ խըտացնելով մեր ներքին ծրագրին մէկ մասը, որ է.

1. «Արշալոյս» է՝ և պիտի մնայ ոչ-կուսակցական անկախ թերթը։

2. «Արշալոյս» բոլոր կուսակցութիւններն ալ կ'ընդունի իբրև աղգայիններ, և ըստ այնմ կը վարուի անոնց նկատմամբ։ Խտրութիւն չը դներ Դաշնակցականներու, Վերակազմեալներու և Հին Հնչակեաններու, ինչպէս նաև չեղոք Հայ յեղափոխականներու և պարզ աղգային անհատներու միջև. ինք անոնց ամենուն ալ կը պատկանի, և անոնք ամենն ալ իրն են հաւասարապէս։

3. Իր ուղղութիւնը պիտի ըլլայ հետեւաբար «աղգայնական» և աղգին անբաժան մնալուն թեր՝ և նուազուրդի դրուելուն դէմ պիտի խօսի։ Կ'արհամարհէ կուսակցամոլութիւնը և քաջալերանքի բառ մը չ'տար մէկ կամ միւս կողմին, կուսակցամոլներու կարծիքը, եթէ պատահի, վերապահութեամբ կը հրատարակէ, դիմողներուն անհատական իրաւանցը դէմ ղրկանք ըրած չ'լինելու համար։ Այս պարագաներուն մէջ վիճաբանութեան նիւթին կարևորութեանը համաձայն երբ յօդուածի տեղ կուտայ, վերջին խօսքը ամբաստանեալ կողմին թողլով, որ առ առաւելն 20 տողէն աւելի ըլլալու չէ։

4. Կարգ մը դիմակաւորներ, որոնք աղգային այս կամ այն հաստատութեանց մէջ սպրդած են ու քննադատելի և անուղիղ անցեալ մը պարածածկել կ'ուզեն, դիմակաղերծ պիտի ըլլան, և հանրութեան ցուցադրուին, որպէսզի հանրութիւնը չի խաբուի այդպիսիներէ։

Ցօդուածագիրներուն պատշաճութեան սահմաններու մէջ շարժիլը և բացատրութիւնները նոյնպէս պատշաճ և չափաւոր լեզուաւ տեղի ունենալը անխուսափելի է։ Օրինական պատասխանատուութիւն հրաւիրող յօդուածները կողոլը կը նետուին, եթէ նոյն իսկ պէտք եղած դիւրութիւնը ունեցած ըլլայ «Արշալոյս» ինքգինքը արդարացնելու օրինաց առջև, այդպիսի ձախորդ պարագաներու հանդէպ։

5. «Արշալոյս»ի խմբագրութիւնը տեղական մամլոյն ազատութեան նեղած սահմաններուն մէջ. պիտի քննադատէ կուսակցութեանց շարժումներուն մէջ ընդհանուր հայութեան ցնաս պատճառելու բնոյթ ունեցողները։

Այս պարագային մէջ ալ չափաւոր կը վարուի և միշտ աղգային ընդհանրական շահերը ի նկատի կունենայ։

Ուրեմն «Արշալոյս» միակ «Աղգայնական» թերթն է որ ո՛ և է աղդեցութեան ներքև չ'գործեր և իր ուղեցոյցն է՝ անկախութիւնը, անկեղծութիւնը, ճշմարտասիրութիւնը և աղգային նիւթական և բարոյական շահերը։ Եթէ իր այս ընթացքը վրիժառութեանց զգացումներ ալ արթնցնէ սանց կուսակցամոլաց սրտին մէջ, տեղի չ'տար՝ և ինքզինքը կը պաշտպանէ, ինչ միջոցներ որ կընծայեն իրեն տեղական հանգամանքները և տիրող օրէնքները։

ԽՄԲ.

ԼՕՌԵԼ, ԼԵՌԼԱԹԵԼ

Ես չեմ հաւատար որ Քրիստոս ընկերվարական մը եղած ըլլայ, ինչպէս կ'ուզեն զայն մեզի ներկայացնել այսօրուան ընկերվարականները, որոնք՝ եթէ չ'եմ սխալիր՝ ամեն բան հաւասարեցնելու առաքելներ են։ Այնքան կորովամիտ և յստակատես էակ մը, ինչպէս էր Քրիստոս, որ կարծես դարերու փորձառութեանը մարմնացումն էր, չ'էր կրնար վերոյիշեալ իմաստով ընկերվարական մ'ըլլալ, քանի որ անշուշտ գիտէր թէ՝ հաւասարութիւնը բնական օրէնքէն դուրս է և թէ հաւասարութիւնը տիեզերքին հաստատակշռութիւնը հիմն իվեր պիտի տապալէր . . . Բայց յեղափոխա՞ն, այ՛ո. և տիպար յեղափոխական. խօսքի և գործի յեղափոխական։ Գործը յայտնի է. ո՛չ միայն անոր մէջ կ'ապրինք, այլ աշխարհս անով կը կառավարուի քսան դարերէ ի վեր։ Իսկ խօսքե՞րը, անոնք մոռցուած են, դժբաղդաբար։ Ես ա-նոնցմէ մին պիտի յիշեմ թէ՝ դրժբաղդաբարը արդարացնելու և թէ՝ Անոր յեղափոխական ըլլալը ապա-[illegible] դինի նոր ի տիկս հինս. ապա թէ ոչ՝ պայթուցանէ գինին նոր զտիկսն հինս, ինքն հեղու, և տիկքն կորընչին։ Այլ գինի նոր ի տիկս նորս և երկոքին պահին»։ Նոր յեղափոխութիւնը, ստրկասուն մեր հին գլուխներուն մէջ չ'էր կրնար պահուիլ, և որպէս զի պահուէր, պէտք էր մեր գլուխները փոխել։ Այս մասին անհոգ գտնուեցանք և տեղի տուինք շարք մը հիասթափիչ պայթումներու, որոնց նորագոյնն է՝ Արփիարի սպանութիւնը և Վանայ դէպքը։

Առաջինը բաւական ծեծուեցաւ և՝ ըստ երևոյթին՝ տակաւին պիտի ծեծուի հրապարակին վրայ. իսկ երկրորդը, վասն զի աւելի կսկծալի է, վասն զի աւելի քստմնեցուցիչ է, վասն զի աւելի կը փոզահարէ մեր ինկածութիւնը, վասն զի զոհը ճիշդ մեր սիրան ու հոգին կազմող համեստ ժողովրդական դասակարգին, անճար անճարակ, զրկարտուած դեղեցիկ սեռին կը պատկանի, և վասն զի ուրիշ շատ մը վասն զի ներ կը վերցընէ, այդ երկրորդ դէպքը սահմանուած է յօդս ցնդելու սուղ ժամանակի մէջ . . . Աղդանուէր կտրիճ մը, մէկ ձեռքը սուր մը, միւս ձեռքը սուրբ դատին օդածածան դրօշակը խրոխտաբան և սիգաճեմ, հարիւրաւոր թշնամիներ դիտապաստ փըռած, հաղարաւորներն ալ ոչնչացնելու պատրաստ, (դէթ ես այնպէս կ'երևակայեմ) անմեղ կոյս մը կը պըլդէ . . . Է՜հ, աստ ալ բա՞ն մ'է . . . Ինչո՞ւ թող չտալ որ հերոսները քիչ մը գլուխնուն։ Նոյն իսկ եթէ այդ քմահաճոյքը հարիւրաւոր թանկագին կեանքեր հնձէ, խելակորոյս նշանածը մատնութեան գերեզմանը նետէ և Ցեղափոխութեան վեհապանծ դրօշակը տղմաթաթաւ յօշոտէ . . . Այս սիրադործութիւնը ինծի կը յիշեցնէ հայդուկային հանման արարք մը, որուն զոհ դնայ ամուսնացած կին մը ռուսաբնակ, զոր խիստ մատէն ճանչցած էի։ Եղեռնալի մահով մը հնձուելէն ետքը, հոգերու տակ կը հանդչի նէ հիմայ, Աղգին կոակելով իր խորաթոց ամուսինը և երկու անմեղ [illegible] ոսկրներուդ, Տիկի՜ն, հանգի՛ստ քու սրտիդ, ո՞վ Կոյս. դուք, իմ աչքիս, անվթար պահած էք ձեր սրբութիւնը, ձեր առաքինազարդ պարկեշտութիւնը, ձեր յարգելիութիւնը . . .

* * *

Առ որս անկ է։

Արապերէնս շատ աղքատ է. բայց և այնպէս անցածները այնպէս թուեցաւ ինծի թէ՝ արապերէն Ալ-Աֆքեար թերթը, Եգիպտոս հիմնուած Հայկական Ընկերութեան մը վրայ խօսելով, բաներ մը կ'ըսէր, որոնց իմաստն է. «յիշեալ ընկերութիւնը դրամ կը հաւաքէ, զէնքեր գնելու և Սասանեան կայսրութեան դէմ ապստամբելու համար»։ Ան. ան։ Հետաքրքիրները կրնան այս աղուրիկ գրութիւնը ամբողջովին կարդալ յիշեալ թերթին ամսոյս (Մարտ 1908) 20 էն 23 թիւերէն մէկուն մէջ։

* * *

Քանի մ'օր առաջ Ս. Օ. կը հարցընէր այս էջերուն մէջ, «Աստուածնիդ սիրէք. թուրքէն ի՞նչ տեսանք որ . . .» են։ Թուրքէն ի՞նչ տեսանք, ա՜հ ապերախտը . . . Թուրքէն մեր տեսածն այն է որ, գոնէ՝ դէշ աղէկ Հայութիւն մը վերապրեցաւ մինչև այսօր։ Եթէ եօթը դար առաջ Հայաստան փոխանակ Թուրքին, Իտալիայի կամ Ֆրանսայի ձեռքն ինկած ըլլար, կը կարծէ՞ք որ այսօր Սեդրակ մը, Սար-

գիս մը, Պերճ մը գտնուէր . . . : Անունը նշանակութիւն չ'ունի մի ըսէք : Այսօր անունը կ'երթայ վաղը լեզուն, միւս օր հոգին (ապդութեան) : Նշանակութիւն ունենալուն համար է որ «Փ»ը «Ֆ»ի կը փոխուի. «եան»ը մէկդի կը նետուի : Դարեր առաջ Եւրոպա գաղթած հազարաւոր հայ ընտանիքներէն քանի՞ հայ անհատ կարելի է գտնել : Նոյն իսկ այսօր ալ այնպէս չէ՞ . . . : Ամբողջ բնութիւն, մարդ էակն ալ մէջն առնելով, մաքառումով միայն կ'ապրի : Երբ մաքառումը դադրի, արդէն մահը վերահասած ըսել է : Ապդ մ'ալ մաքառումով կը պահպանէ իր գոյութիւնը : Թշնամի տարը, իրեարմարտ հաւատալիք գերադոյն ազդակներն են կեանքի պայքարին : Մահմեդական և վայրենի Թուրքիայ պատեան եղաւ Հայութեան, մինչդեռ քրիստոնեայ և քաղաքակիրթ Եւրոպա իր մէջ ձուլեց մէկէ աւելի ազգեր, անոնց անունները մի միայն պատմութեան աւանդելով : Այս է բնութեան օրէնքը, որ անդամ մ'ևս կուգայ լուսաբանել դարի և յարի առեղծուածը :

* * *

Ռումանիայէն ինծի հասած նամակներէն կը տեղեկանամ թէ Ռումէն կառավարութիւնը դարձեալ սկսեր է Հայերուն մուտքը արգիլել իր երկրին : Բայց այս զգուշական միջոցը մեզ զարմացնելու հանգամանքը կը կորսնցնէ և կ'սպասենք նոր տարաձայնութիւնի երաւ է որ «Մեր մարդկային գերադոյն խնդալն է, օրէնքներն ու իշխանութիւնները բառնալ աշխարհի երեսէն ու ապրիլ ազատ, անկաշկանդ, մի միայն մեր դիտակցութիւնն ու մեր խիղճը ունենալով մեզի սահմանագիծ Բարին և Չարին միջև» : Գտնուած է և երբէք պիտի գտնուի՞ եղեռնագործ մը որ իր գիտակցութեան և խղճին ետև չ'ապաստանի զինք չքմեղացնելու համար . . . :

* * *

Պէ՞տք է սպաննել . . . :

— Այո՛, կը պատասխանեն, բայց միայն դաւաճանը. ծո՛ ին այս կողմը և ո՛չ այն կողմը :

Բայց եթէ ամեն ոք իր խղճին և դիտակցութեան ձայնին անսայ, ի՞նչպէս սահմանագծելու է դաւաճանութիւնը և ո՞ր ինք է դաւաճանը բնորոշող յատկութիւնները : Այդ յատկութիւնները աղի պէս կը ջրոտի՞ երբ ծովն անցնին : Իբրև բարոյական Պրոպատիկէ՞ նկատելու է արտասահմանը, ո՛ւր ինկողը կ'անմեղանայ : Մի քիչ աւելի բացայայտութիւն անհրաժեշտ կը կարծուի երբ կը յուզուին մահու և կենաց խնդիրներ (առանց բառախաղի) :

Ա. ՊԱԼԵԱՆ

ԱՋԳԱՅՈՒՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԱԿՆԿԱԼԸ

Թերևս չ'խօսէինք առ այժմ սա փոքրիկ միջադէպին մասին, որ Մարտ 25ի երեկոյին անցաւ անանշան շուքով մը : Բայց որովհետև սա նոր տարաձայնութիւններու տեղի տուած է, և որովհետև «փոքրիկ միջադէպ» ըսածնիս մէկ քանի ուրիշներու ներկայութեան տեղի ունեցած է որոնցմէ մին էր Տիար Ա. Պալեան, Գ. Անուշեան, մէկ երկու բառերու մէջ ամփոփենք իրողութիւնը :

Անցեալ Զորեքշաբթի երեկոյին «Արշալոյս»ի հրատարակումէն քանի մը ժամ յետոյ, Ցոյն պարոն մը կը ներկայանայ թերթիս Տպարանը և յայտարարելէ յետոյ թէ ինք գաղտնի ոստիկանութեան կը պատկանի և թէ՝ Պ. Առաքել Փափազեանի և Պ. Վահան Մալէզեանի (փաստաբան) սերտ մտերմութիւնը կը վայելէ, ու կը փափաքի որ իրեն տեղեկութիւն տրուի Լարենց անունով մէկուն վրայ, որուն համար թերթին մէջ գրուած հատուած մը կայ եղեր, և թարգմանուած է եղեր արդէն ոստիկանութեան քով :

Խմբագրութեանս քարտուղարը ի պատասխանի կը յայտարարէ որ՝ թէև այցելուին բարեկամները կը ճանչնայ, թէև անոնք՝ ինչպէս ինք կ'ըսէ, հրապարակին ծանօթ անձեր են, թէև ինք ալ — այցելուն — կրնայ գաղտնի ոստիկանութեան պատկանած ըլլալ, սակայն իրեն ըրած հարցումներուն կրնայ պատասխանել միայն պատկանեալ պաշտօնատեղւոյն և պաշտօնատարներուն առջև, հետևաբար եթէ [illegible] հրաւէրի մը պատասխանելու պատրաստ է և այդ հրաւէրի խնդիրը հետևեալ օրուան կը ձգուի, ու ցայսօր ոչ ոք կը ներկայանայ այդ մասին նոր հարցեր ուղղելու . . . :

Պ. Վահան Մալէզեան, ինչպէս մեզի լուր տրուեցաւ մէկ քանի բարեկամներու կողմէ, ասկէ առաջ ալ, Պ. Մակար Բէթթօի միջոցաւ ճամբէն անցնող երիտասարդի մը և թերևս ուրիշներու ալ նմանօրինակ հարցումներ ուղղած էր և այդ բանին համար նեղացողներ ալ եղած էին, բայց մենք չուզեցինք այն առեն զբաղիլ ատով :

Պատչաճութեան դէմ է այս վարմունքը անմեղ հայերու հանդէպ, և չենք կարծեր որ իրենք կառավարութեան ո՛ և է մէկ ճիւղէն արտօնուած ըլլան իրենց չի վերաբերած գործերու մէջ մտնել, այդպէսով ո՛ և է ազդեցութիւն ձեռք ձգելու յուսով . . . :

Կրնայ ըլլալ որ միամիտներ գտնուին և մէկէն ի մէկ վախնան այդպիսի հարցերու առջև յանկարծակիի գալով. բայց անդին հանրային կարծիք մը կայ, ու քիչ մը անդին ալ կառավարութիւնը և իր օրէնքները :

Այս քանի մը բացատրական տողերը կը յուսանք թէ բաւական են հերքելու համար ա՛յն տարաձայնութիւնները թէ՝ Տ. Եղիշէ Թորոսեանը բանտարկուած է : Որովհետև այդ տեսակ անիրաւութիւն մը տեղի ունեցած չէ և չի՛ ալ յուսացուիր . . . :

ՊՈՒԼԿԱՐԱՀԱՅԵՐԸ

«Ռաղմիկ»էն — Պուլկարիոյ Ներքին գործոց Նախարար Պ. Թաքեվ սահմանադրիչի Վարչական իշխանութեանց ուղղած է եղեր կարգ մը պաշտօնական հրահանգներ, որոնցմով կը հրաւիրէ ճնշումը՝ ամէն տեսակ յեղափոխական շարժման և ձերբակալուած բոլոր յեղափոխականներուն՝ Պուլկարիոյ Ներքին գաղաքները. այն Պետական Պաշտօնեաները՝ որոնք կը համակրին յեղափոխական շարժման, անմիջապէս պաշտօնանկ պիտի ըլլան : Անկէ զատ հրամայեր է իր ստորադաս Վարչութեանց՝ թոյլ չտալու Պուլկարիոյ մէջ ապաստանած Հայ գաղթականներու վրայ և կարգը խանգարման առաջին մէկ նշանին զանոնք արտաքսել երկրէն դուրս : Հրամայեր է նաև երևան բերել և երկրէն դուրս արտաքսել բոլոր այն հայերը՝ որոնք 905 թն մասնակցած էին Սուլթանի մահափորձին :

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Տեղւոյս Հայ հռոմէականաց Նորընծիր Առաջնորդը, որ այս պահուս Աղէքսանդրիա է, Գահիրէ պիտի գայ այս ուրբաթ կամ շաբաթ օր :

ԲԱՌԱՍՈՒՆԵՐ

Թէ՛ Գահիրէի և թէ Ապէք սանդմիոյ Եկեղեցիներուն մէջ, ի հանգիստ հոգւոյ ազգասէր Արփիար Արփիարեանի կիրակի առաւօտ հոգեհանդիսաւոր պաշտօն կատարուեցաւ անոր եղերական մահուան քառասնօրեակին առթիւ :

ԹՂԹԱՊԱՆԱԿ

ԴԵՐ. ԱՌԱՋՆՈՐԴԻՆ ՆԱՄԱԿԸ

ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆ ՀԱՅՈՑ
ԵԳԻՊՏՈՍԻ
ԴԻՒԱՆ ՔԱՂԱՔ · ԺՈՂՈՎՈՅ
ԱԶԳ. ԳԱՒ. ՎԱՐՉ.
Թիւ. 2538

Գահիրէ, 2/15 Փետ. 1907

Ազնիւ
Տիկին Մաքրուհի Ե. Թորոսեան
ի Քաղաքիս

Ազնիւ Տիկին

Ինչպէս գիտէք Ձեր ամուսնոյն Պ. Եղիշէ Թորոսեանի գոյքերէն մաս մը ասկէ յառաջ հակզ եղած էր դատարանի կողմանէ և վաճառուած, ըստ խնդրանաց Շահրոզեան եղբայրներու :

Այս անգամ դատարանէն ազդարարուած է Առաջնորդարանիս թէ գոյքերուն մէկ մասն ալ հակզ եղած է և դատարանի Պատուիրակին ձեռքով պիտի վաճառուի անշուշտ վրայ՝ տարւոյս Մարտ 5ին, Երեքշաբթի, առաւօտեան ժամը 11ին :

Զա՛յս ազդարարելով Ձեզ՝ կ'աւելցընենք թէ Ազգային դիւանատան հրահանգ արուած է մեր կողմանէ՝ վերոյիշեալ հակզին թուղթերը և պարտքատէրերուն ամբողջ դնել Ձեր տրամադրութեան տակ որուն պարտնակութեան կրնաք տեղեկանալ, առանց տեղափոխելու զ'այն :

Ողջունիւ և օրհնութեամբ
Ձեր ազօթարար
Առաջնորդ Եգիպտոսի Հայոց
Մկրտիչ Ծ. Վարդ. Աղաւնունի

Ման. Խմբ. — Եթէ Դ. Առաջնորդի նամակին ոճը վիրաւորիչ տեսնուի, այդ վիրաւորանքը ընդհ. հայութեան ուղղուած է ո՛չ թէ անհատի մը . . .

ՌՈՂՈՒՔ ԾԸ

— o —

Կովկասեան Դերասանական խմբի անդամ Տ. Մ. Բրուտոսի խնդրանաց վրայ յետագայ դրութիւնը կը հրատարակենք յանուն անկողմնակալութեան :

Գահիրէ 29 Մարտ 1908

Պատուարժան
Խմբագրութիւն «Արշալոյս» թերթի
Ատ

Խնդրում եմ տեղ տալ Ձեր առաջիկայ համարում հետևեալ մի քանի տողերի իսկ արդարութեան :

Մի քանի օր առաջ Տիկին Սիրանոյշի ինձ հետ պատահած անախորժ դէպքերը սուր կերպարանք ստանալով՝ Տիկինը թոյլ տուեց իրան հոչակին անվայել վարմունքով զրպարտութեան դիմել՝ մատնելով ինձ Տեղական ոստիկանութեան, չունեցած փաստերով մեղադրում էր ինձ իբր զեղծարար. եւ խմբի պականող 1500. դրշ. գումարի իւրացնելու խնդիր էր յուզում. չը տնտնուած բռնութեան եւ սպառնալիքի տակ ընկճուելով՝ իմ երաշխաւոր թուղթի վաճառական Պ. Առաքել Փափազեան 800 դրշ. վճարեց իբր գրաւական. դրանով չը բաւականանալով Տիկին Սիրանոյշը զանազան մատնութիւնների դիմեց բանտարկել տալով ինձ. բայց հրաշխաւորի արդար բողոքից ազատ թողուեցայ. իսկոյն եւ եթ դիմեցի փաստաբան Պ. Վ. Մալէզեանի խնդրելով պաշտպանութիւն իմ անարդուած պատուի եւ դրամական հաշիւների եւ պահանջների : Պ. իրաւաբանը՝ նախ քան օրէնքի բարձր համարից նամակով դիմել Տիկին Սիրանոյշի՝ առաջարկելով կազմուած հաշուեքննիչ վճռանխմբի իրաւախոհ կարգադրութեանը :

Հակառակ մեր բոլոր յոյսերին եւ իրան յարգող բարեկամների դիմումներին Տիկինը իրաւունք համարեց մատնախմբի անդամ փաստաբան Պ. Ս. Փափազեանից խմբին պատկանող նպաստի եւ բաժանորդագիրներից մնացորդ ապառիկները ստանալով գաղտագողի մեկնիլ դէպի Աղէքսանդրիա, թողնելով այս տեղ ինձ եւ խմբի չորս անդամներին ծանր կացութեան մէջ. Տիկնոջ այս վերին աստիճանի ագեղ եւ անխիղճ վերաբերմունքի համար դիմում եմ, դաւոն սրտով յարգելի հասարակութեան սղջամիտ դատակարգին անաչառ դատաստանին :

Ձեզ եմ դիմում նաեւ Կովկասում գտնուող դերասանական խմբի անդամներ. եւ Թիֆլիզի Տրամադիկական ընկերութեան. Դու՛ք եղիք արդար դատաւորներ :

Տիկին Սիրանոյշ փոխանակ Հայ թատրոնին բարձր գաղափարը տարածելու Եգիպտահայերին, իր վարմունքով խայտառակեց Հայ թատրոնի եւ դերասանների վարկը, հետը տանելով միայն տխուր յիշատակներ ու անկլիակաս փայլուն սակիներ :

Կովկասեան դերասանական
խմբի անդամ.
Մ. ԲՐՈՒՏՈՍ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԴՈՒՄԱՐՈՒՄ

Ամենէ՛ն շահեկան և կարևոր խնդիրներէն մէկն է այժմէութիւն-

ներու մէջ, բնակարաններուն սըղութիւնը, որ վերջերս, ինչպէս կը կարծուի, անտանելի դարձած ըլլալու է և Եգիպտաբնակ հանրութիւնը կը զբաղեցնէ։

Անցեալ օր մեծ միթինկ մը տեղի ունեցած է Լօզանէքիի պարտէզին մէջ, ուր վարձքերու սղութեան և կալուածատէրերու գործակալներուն ընթացքին դէմ ատենախօսութիւններ կատարուած են ներկաներուն միտքերը պատրաստելու համար, որպէսզի վճռական քայլեր առնուին, և վերջ մը դրուի այս անտանելի կացութեան։

Հաւանական է որ նպաստաւոր արդիւնքի մը յանգին վերջ ի վերջոյ այս գումարումները։

Վերջին պահուն կը տեղեկանանք թէ Գաֆէ Պօսֆօրի մէջ նոր գումարում մը տեղի ունեցած է և Յանձնախումբ մը ընտրուած։ Ուրախ ենք ծանուցանելու թէ չապկագործ վսեմաշուք Արմենակ Էֆ. Էլմէքճեան, անդամ ընտրուած է Յանձնախումբին, որ հայութեան մեծ պատիւ կը բերէ։

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

Նախնիական դրամատունը մասնաճիւղ մը հաստատած է Օմտուրմանի մէջ։ Նոր յառաջդիմութիւն տեղւոյն վաճառականներուն համար։

ԴԱՏ

«Մօքաթթամ»ի «Վաթան»ի և «Շարքի» դէմ բացուած դատերը, աւելի մանրամասն քննութենէ մը անցնելու որոշում տուած է դատարանը։

ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՆԵՐԸ

Սահմանադրութիւն պահանջող տեղացիներու ժողովոյն անդամները ժողով մը գումարելով որոշած են Լօնտրայի Արտաքին գործոց Նախարարին բողոքել Լորտ Քրօմըրի հրատարակած գրքին պարունակութեան դէմ։

Միևնոյն ատեն որոշած են ի պատասխանի Լորտին հրատարակածներուն, նոր գիրք մը տպագրել արաբերէն, ֆրանսերէն և անգլ. լեզուով, և ձրիաբար ցրուել տեղացի ժողովրդեան մէջ։

ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԸ

Եգիպտոսի ներքնագաւառներէն նըւիրատուութիւններ — Ասիութ. — Ս. Սարգիսեան 35 ղղ. Լեւոն Թընկըր 30. Եդուարդ Պօհճէլեան 20. Կարապետ Հէքիմեան 10. Սամ Աճէմեան. Սերոբէ Ալէքսանեան. Գառնիկ Սըմսարեան. Յակոբ Ենիլեան. Մաքսուտ Կարապետեան 10 ական. Ց. Սիւլահեան Յովհաննէս Զուլճեան. Նաւասար Ամիրեան. Արթին Անկրալեան. Գաբրիէլ Քէչիչեան. Փիլիպոս Քէչեան. Մովսէս Մինիէթեան. Աւետիս Մալաքեան. Սարգիս Պապիկեան. Մկրտիչ Քէչեան 5 ական։

Թանթա. — Վ. Պօղոս պէյ Յակոբեան 48.75. Կ. Էտիրնէլեան. Մէլիք Մէչէճեան. Տր. Էնֆիէճեան. 20 ական Գրիգոր Տ. Միքայէլեան. Մկրտիչ Չիլինկիրեան. Մանուկ Ասլանեան 10 ական. Յարութիւն Գալուստեան 5։

Իպրահիմիէ Շարգիյէ — Մեծ. Տէր Ղազարոս Թարագճեանի ձեռամբ. — Օհան Թօթխաեան. Գրիգոր Թարագճեան. 20 ական. Յովակիմ Գայսէրլեան եւ Պաղ. Խաչատուրեան. 10 ական։

Գումար 403.75 ղղ։

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

—o—

Մարտ ամսոյ 28ին հրապարակ ելած Հնդկական ԱՆԹԻՐԵԱ վարագոյրին վիճակահանութեան տոմսերը սպառած են։

Առաջիկայ կիրակի 5 Ապրիլ կէս օրէն յետոյ տեղի պիտի ունենայ վիճակահանութիւնը Մեծ սըրճարան Հայկականի մէջ։ Կը խընդրուի տոմսակ գնող և դեռ չի վճարողներէն, որ մինչև կիրակի կէս օր փութացնեն իրենց գնած տոմսերու փոխարժէքը։

Շահող թիւին տէրը 20 տամսի արժէք այսինքն 10 ֆրանգի նըւէր մը պիտի հաճի յատկացնել։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

—o—

Ֆիլիպէ (Պուլկարիա.) Տ. Ց. Ն. Ձեր նամակը մեծաւ շնորհակալեօք ընդունուած է։ Ներփակեալ տառացուցակը շատ նպատակայարմար էր. քիչ ատենէն կը յուսանք փոքրիկ պատասխան մը տալ։

Նախորդ նո ստացածներ, եթէ իր տեղն է նոյնութեամբ եւ նոյն պայմաններուն տակ վերադարձուցէք, Ձեզի ձեռնտու չենք ընել տալ. այս մասին ալ նամակաւ։

Ձեր նախորդ նամակները ստացուած չեն, սա առաջինն է, ըստ այնմ հաշուեցէք։

Բարիզ (Ֆրանսա) Ա. Դ. Ձեր թերթերը վերադարձուած են, հաճեցէք Ձեր հասցէն ճշդել։

Փօրշտն Տ. Ֆ. Ձեր քարտ պօստալը ստացուած է։

Մոսկուա Շ. Ձեր ղրկածները շնորհակալութեամբ ստացուած են։

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ԳԻՐՔԵՐ

—o—

Քերթուածներ. Արշակ Զօպանեան Բարիզ տպ. Տօղրամաճեան գին 5 ֆր.

2. Նօթեր ժամանակակից հայ կեանքէն. Թուլսանճեանի սպանութիւնը եւ Արզումեան խմբակի չարաչահութիւնը, Հնչակեցին եւ գրիգին խումբ մը գործիչներ դ. նշան կուսակցութեանց պատկանող. գին 1 ֆր.

3. Սեդրակ Մանդինեանը իբր անառոյց Երեւանի գաւառացին. բժիշկ Սիմէօն Շահնազարեանց Մոսկուա գին 1 ֆր. 25 ս

4. Բանաստեղծ Քաղաքացին. բժիշկ Սիմէօն Շահ-Նազարեանց Սմբատ Շահազիզի պատկերով գին 0.25 սնդ.

5. Երիտասարդ Թուրքիա, Ս. Սապահգիւլեան գին 50 սնդ.

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

—o—

Տէր Բարսեղ. — Ինչո՞ւ չէք շարժիր, քանի որ ժամանակին ինծի նեղը կը գնէիք որ սաեմ, խաբեմ ու կեղծեմ։

Աշակերտ. — Հիմայ դարերը փոխուած են։ Հնդկաստանի Պօմպէյէն պիտի գայ կ'ըսեն. հաւատանք արդեօք։

Տէր Բարսեղ. — Ինչո՞ւ չէ. հաւատաք քո կեցուցին զքեզ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Վան 27 Մարտ. — Հայ յեղափոխական մը յարձակելով հայ լրտեսի մը վրայ վիրաւորեց զայն եւ ասկից պատճառ եղաւ որ պաշըպօզուք խումբը յարձակի հայերուն վրայ, որոնցմէ սպանուեցան 33 հոգի եւ վիրաւորուեցան 8 հոգիներ։

Զօրքերու միջամտութեամբ մեծ կոտորածի մը առջեւը առնուեցաւ։

Բարիզ 28 Մարտ. — Կառավարութիւնը խորհրդարանէն 130.000 ֆրանգի վարկ մը կը պահանջէ Պ. Ֆալիէրի Անգլիա տալիք այցելութեանն համար։ Իր պահանջը արդարացնելու համար, կաարկէ թէ՝ այս համբորդութիւնը Անգլօ-Ֆրանսական համաձայնութիւնը պիտի ամրապնդէ եւ առեւտրական յարաբերութիւնները պիտի զօրացնէ։

Սօֆիա 28 Մարտ. — Բ. դուռը տրամադիր է Պուլկարիոյ առաջարկին վրայ Սօֆիա Քէօսթէնտիլ գիծը միացնել Ռումանիոյ հետ։

Վիէննա 29 Մարտ. — Իշխան Պիւլօվ հասած է Պ. Աէրանթալի հետ խորհրդակցելու համար։

Թէհէրան 29 Մարտ. — Խորհրդարանի նախագահը իր հրաժարականը տուաւ, խարդախութեանց համար ամբաստանուած ըլլալուն պատճառաւ, իր եղբայրը, որ նիւթական նախարար է՝ իրեն կը յաջորդէ։

Կ. Պոլիս 29 Մարտ. — Բ. դուռը ծանոյց դեսպաններուն թէ՝ Թէսալիոյ մէջ յոյն հրոսախումբեր կը կազմուին Մակեդոնիա արշաւելու համար։ Մօնասթըրի մօտ գտնուող գիւղաքաղաքի մը բնակիչները հիւպատոսներուն բողոքած են, իրենց վերագրուած ամբաստանութեանց եւ թուրք զօրաց կողմէ շատ մը յոյներու ձերբակալմանց դէմ։

Նիւեօրք 30 Մարտ. — Ամերիկեան մանարաններուն արտադրութիւնները 20 առ հարիւր պակսած են։

Ս. Բէթրպուրկ 30 Մարտ. — Ռուսիա Մեծ տէրութեանց նօթա մը տըւաւ Մակեդոնիոյ գործերուն վերաբերեալ։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ

—o—

Մուսքի փողոց թիւ 6. Սինկըրի մաքենաճիւղին քով. Ժիւսթէրի դիմաց.

Կը գնէ եւ կը ծախէ հրապարակի վրայ շրջաբերող բոլոր կարեւոր արժեթղթերը, մասնաւորաբար Քրէտի Ֆօնսիէի հին եւ նոր, Բումէլիի երկաթուղեաց եւ Բանամայի ֆրանսական վաւերացնալ արժեթղթերը, որոնց սկզբէն մինչեւ այսօր շահող թիւերուն ցուցակներն ալ ունի։

Արժեթղթերու արդի խիստ նպաստաւոր գներէն կրնան օգտուիլ Եգիպտաբնակ մեր ազգայինները մեզի դիմելով։

Մասնավճարներով — 25, 50, 100 — կարելի է արժեթղթերու տիրանալ, եւ մատչելի պայմաններով՝ աւանդի փոխարէն՝ փոխառութիւններ կնքել։

Սեղանաւորական ամեն տեսակ գործառնութեանց, եւ առեւտրական ամեն կարգի Պօլիսներ զեղչելու պատրաստակամութիւն։

Սեղանաւորական եւ Պօրսայի գործառնութիւններ եւ ա՛յս կարգի գործերու վերաբերեալ գաւառներէն եղած յանձնարարութիւններ փութով կը կատարուին։ 12–50

ԱՐՄԵՆԱԿ ԹԱՇՃԵԱՆ

ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆ
ՀԱՅՈՑ
ԵԳԻՊՏՈՍԻ
Թիւ 1

Գահիրէ 7) 20 Մարտ 1908

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆՏՐՈՂԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՑ

Գահիրէի Պատկ. Ընդհանուր Ժողովոյ անդամներէն չորսը՝ Վսեմ. Տիգրան փաշա տ'Աբրօ, մահուամբ, և Տիար Բարթիկ Նահապետեան Գէորգ Թօփալեան և Կարապետ Մելքոնեան անձնական պատճառներով հրաժարած, իսկ Վսեմ. Պօղոս փաշա Նուպար, Մկրտիչ պէյ Մարկոսօֆ և Տիար Ասատ Արսլանեան վճռական դադարած ըլլալով, եօթը աշխարհական Երեսփոխաններ պակսած են նոյն ժողովէն։

Ընդհանուր ժողովն ընդունած է որ իր անդամոց թիւը Կեդրոնական Պատկ. Վարչութեան տնօրինութեան համեմատ՝ մէկ աշխարհականի և մէկ եկեղեցականի յաւելումով՝ 16էն 18ի բարձրանայ, ուրեմն աշխարհական ութ նոր Երեսփոխանները պիտի ընտրուին դադարեալներէն, որոնք ըստ օրինի վերընտրելի են և ուրիշ ազգայիններէ, որոնք ընտրելի ըլլալու վիճակին մէջ կը գտնուին։

Այս ընտրութիւնները կատարել տալու համար Գաւառ. Վարչութեան պատ. Քաղաքական ժողովը մեր նախագահութեամբ ընտրողական ժողով մը կազմած է, որ արդէն գործի ձեռնարկած է, Կեդրոն ունենալով Պէնի Սուէֆի Առաջնորդարանը և իր որոշման համեմատ՝ կը փութանք յայտարարելու թէ վերոյիշեալ ութ աշխարհական Երեսփոխանց ընտրութեան օր որոշուած է տարւոյս, ըստ նոր տոմարի Ապրիլ 5ի կիրակի օրը։

Այս առթիւ Ընտրողական Ժողովը կը յիշեցնէ թէ քուէ տալու իրաւունք ունին ա՛յն ազգայինները, որ

1. 25 տարին լրացուցած և Օսմանեան հպատակ են և չ'են գըտնուիր սահմանադրութեան 67րդ. յօդուածի տրամադրութեան ներքև։

2. Ընիկ կամ բնասեօք երեք և առանց ընտանիքի հինգ տարիներէ ի վեր յ'Եգիպտոս հաստատուած են։

3. Նախընթաց երկու պայմաններն իրենց վրայ միացնելով հանդերձ, 1904 Մայիս 1էն 1907 Ապրիլ 30 հասնող շրջանի ազգային տուրքը վճարած են ամբողջովին և կամ Սահմանադրութեան 65րդ յօդուածին նախատեսած վիճակի մէջ կը գտնուին, այսինքն կառավարութեան պաշտօնեաներ, վըկայեալ բժիշկներ, օգտակար գըրքերու հեղինակներ, դպրատանց ուսուցիչներ և այլ ին օգտակար ծառայութիւններ մատուցած անձինք են,

Ընտրողական ժողովը քուէարկելու իրաւունքին արդէն հաստատուած ազգայիններուն մասնաւոր նամակներ և քուէթուղթ պիտի ղրկէ առաջիկայ ընտրութեանց առթիւ և իր ստացած հրահանգին համաձայն՝ մինչև առաջիկայ Ապրիլ 3, Ուրբաթ, իրիկուն ժամը հինգ կերկարաձգէ տուրք վճարելու

պայմանաժամը, որպէսզի անոնք որ անուննին Առաջնորդարանի տումարոց մէջ արձանագրեալ է և ընտրական իրաւունք կրնան վայելել՝ տուրք վճարելով ու կ'ուզեն մասնակցիլ առաջիկայ ընտրութեանց, դիւրութիւնն ունենան վճարելու զայն և իրենց անուննին արձանագրել տան ընտրողաց ցանկին մէջ։

Տուրքը, տարեկան 25, 50 կամ 75 Եգ. ողջ ղրշ. է ըստ կամս վճարողին, և կարելի է վճարել հաւաքիչ Պ. Տիգրան Տէօվլէթեանի և կամ Կիրակի և տօն օրերէն զատ՝ ամեն օր առաւօտան ժամը 9-12 և իրիկունը 3-5. Առաջնորդարանի Դիւանատան, ամէն պարագայի տակ պաշտօնական ընկալագրի փոխարէն։

Իսկ անոնք, որոնց անուններն արձանագրուած չ'են Առաջնորդարանի տումարոց մէջ, սակայն իրենք գիտեն թէ վերոյիշեալ պայմանաց մէջ կը գտնուին և անձնական արժանիքով և կամ տուրք վճարելով իրաւունք կրնան ստանալ առաջիկայ ընտրութեանց առեն քուէ տալու, Առաջնորդարան կը դիմեն, անոր տարւոյս Յունուար 14 թուական և 364 համարաւ պաշտօնական յայտարարութեան տրամադրած կերպով և հաստատելով իրենց ինքնութիւնն՝ պէտք եղածն ի գործ կը դնեն և անուննին արձանագրել կուտան ընտրողաց ցանկին մէջ, որու մեր ստորագրութեամբ վաւերացեալ մէկ օրինակը կախուած է արդէն Գահիրէի Սուրբ Աստուածածին Եկեղեցւոյ բակին մէջ։

Առաջնորդական փոխանորդ և
Նախագահ Ընտրողական Ժողովոյ
Յարութիւն քհնյ. Յակոբեան

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ
ՍՈՒԼԹԱՆ
ԱՊՏԻՒԼ ՀԱՄԻՏ ԻՆՉՊԷՍ ՄԵՌԱՒ
ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԸ ԹԻՒ 3
ԳՐՔՈՅԿԸ
Գահիրէէն կրնան դիմել ԱՐՇԱԼՈՅՍԻ Տպարանը՝ եւ Արուարձաններէն Հեղինակին հետեւեալ հասցէով.
M. ARAM
Grand Café Arménien
Le Caire – Egypte

ԹԱՏՐՈՆԸ ՏԱՂՏՈՒԿ ԿԱԶԴԷ ԵՂԵՐ

—o—

Պար-բերական թերթի մը մէջ՝ Մաքուսաղա ստորագրութեան տակ ազգային զարգացման մեծապէս փափաքող յօդուածագիր մը, անպատեհ գաղափարներու շարք մը ցուցադրած էր։ Հաւանական է թէ սատր պատասխանել չպիտի ուզէի, եթէ զայն արտայրողը պարահանդէսներու պար-բերական կազմակերպութիւնները Եգիպտաբնակ հայերու յառաջդիմութեան լաւագոյն միջոցը չի համարէր։

Թատրոնի նկատմամբ յայտնած ողորմելի գաղափարները արգահատանք կը պատճառեն ինծ. «Թատրոնի մը պաշէն բռնած կերթանք. կը գրէ մեր բանիմաց յօդուածագիրը. ի բաց առեալ Աղքատախնամի Օբերայի ներկայացումէն, միացեալներն ամենն ալ տաղտուկ ազդելի զատ ուրիշ ոևէ է հանգամանք չ'ունին, կ'ըսէ. Օբերայի ներկայացումը հանած է, բայց իս, ո՛չ թէ դերակատարներու յաջող կերպով իրենց դերերը կատարած ըլլալուն համար, այլ՝ ա՛յն պատճառաւ որ հոն (ballet) ի գերուհիները ինքզինքնին կը ցուցադրեն իրենց ամեն կողմերով....

Հայ թատրոնը ձանձրացուցիչ կըլլայ՝ կարող դերասաններու չ'գոյութեան պատճառաւ. ես ալ համաձայն եմ այդ մասին, բայց ի՞նչ պէտք է ընել. թատրոն չ'յաճախել՝ տաղտուկէ զերծ մնալու համար. հաւատա եմ թէ՝ Գրիգոր Լուսաւորիչ Հայոց զարաւոր մեհեանները քանդելով քուրմերը հալածեց՝ եւ մեր նախնեաց թանկագին գրականութիւնը բնաջինջ ընելով, բաւան հալածանք մը կատարեց հին կրօնին հետեւողներուն հանդէպ։ Մեր խելացին ալ եթէ անոր պէս ազդեցիկ մէկն ըլլար, հայ թատրոնը քանդելով նոյն եռանդով հայ դերասաններն ալ պիտի հալածէր, թատերասէր հասարակութիւնն ալ։

Հայ թատրոնին անկերպարան վիճակը՝ անծրագիր ապրողներու՝ (որոնք դժբաղդաբար մեծ համեմատութիւն մը կը կազմեն հայ տարրին մէջ) անտարբերութեան հետեւանօք եղած է. զարմանալի է թէ՝ միշտ աչքի առաջ ունենալով Եւրոպացիները որոնք բոլոր ուժով կը քաջալերեն իրենց թատրոններն մենք հայերս կատարեալ հակապատկեր մը կը կազմենք իրենց. մենք՝ որ ամեն ազգէ աւելի հետեւող մը եղած ենք միշտ Եւրոպական քաղաքակրթութեան ի՞նչու յետադէմ մնանք թատրոնի նկատմամբ ևս։ Եւրոպացիներն բարոյապէս եւ թէ նիւթապէս կօգնեն իրենց տաղանդաւոր դերասաններուն. գրագէտները իրենց աշխատութենէ բաւական կարեւոր մաս մը կը նուիրեն թէ՝ իրենց թատերական րեբերթուար ը ճոխացնելու եւ թէ ամեն ջանք ի գործ կը դնեն թատրոնը շահագրգռական ընելու իրենց ժողովրդին։

Եթէ դերասանները դուրսէն պիտի հասնին, անոնց ժամանումէն առաջ բաժանորդագրութեան տոմսակները ըսպառած են արդէն, որով Եւրոպացի դերասանը ամենայն ոգեւորութեամբ կը կատարէ իր դերը, զերծ ըլլալով նիւթական մտազբաղումէ։ Մենք հայերս ընդհակառակն, մեր ո՛չ թէ անյաջող այլ հազուագիւտ տաղանդի տէր դերասաններուն իսկ օգնել չենք ուզեր, մեր ազգային թատրոնը բոլորովին լքուած է, դերասաններու քաջալերանք աւթող ոեւ է ջանք չենք ըներ. միայն քանի մը դերասանուհիներ՝ գո՛նէ նիւթապէս կրցան քիչ կամ շատ քաջալերուիլ, անցեալ տարիներ երբ խեղճ Պարոն Կ. Գալֆաեան Գահիրէ այցելելու դժբաղդութիւնն ունեցաւ, Քրիստոսի նման հալածուեցաւ. բարեբաղդաբար շոգեկառքը գոյութիւն ունէր. ապա թէ ոչ՝ անոր պէս ինքն ալ էշ նստելով բապուծարդ փախչելու պիտի ստիպուէր. եթէ կրկին Եգիպտոս այցելելու անխոհեմութիւնն ունենայ օր մը, ես իրեն խորհուրդ կուտամ որ Օրիորդ Գալֆաեան անուամբ եւ կնոջական լաթերով հագուած գայ, եթէ կ'ուզէ կանխաւ համակիրներ եւ կարգադիր մասնախումբ ունենալ, որպէս զի ասոնք կատարեն ծախքերը եւ սպառեն տոմսերը։

Երբ դերակատարներն են որ տոմսակ ծախելու կ'ելլեն, ճիշտ այդ պահուն կ'սկսի Եգիպտոսի հայկական քօլերան ու քրիզը, եւ կը տեւէ մինչեւ ներկայացումի լրանալը ստարկութիւններու տարափ մը հրապարակ կ'ելլէ, մեկը սուգ ունիմ կ'ըսէ թատրոն չեմ կրնար երթալ, ուրիշ մը անգործ է, երրորդ մը տունը հիւանդ ունի. կարգ մը մարդիկներ ալ խօսք կուտան խանութի աշակերտին ապսպրելով թատրոնի տոմսակ բերողներուն ճամբու դըրուիլ։ Այսպէս տհագին դժուարութիւններով է որ քանի մը տոմսակներ կը ծախուին եւ գոյացած հասոյթը շատ անգամ հեռի կը մնայ եղած ծախսերը գոցելէ, այս պարագաներու տակ ի՞նչպէս կարելի է հայ թատրոնի նախանձելի վիճակի մը մէջ տեսնել, մինչդեռ բաղդախաղ ընդհանրացնելու համար, ամեն օր նորանոր ընկերութիւններ կը կազմուին ընտանեկան շրջանակներու, սրճարաններու եւ գինետանց մէջ, եւ անոնց, ցաւ ի սիրտ պարտինք խոստովանիլ անխտիր կը մասնակցին ամեն սեռի եւ ամեն դասակարգի մարդիկ. ծառան թէ տէրը, գրագէտը թէ յեղափոխականը, ամենքը նոյն յիմարի թափով կը վատնեն իրենց թանկագին ժամերը խաղատուններու մէջ. անոնք որ կը խուսափին այդ վայրերէն՝ գինետուններու մէջ արբեցութեամբ կ'զբաղին եւ հոն կը փճացնեն իրենց ճակատի քրտամբ շահած լումաները, այդ երկու ապականարար հաստատութիւնները չ'յաճախելու բարեկաուութիւնը ունեցող ո'չ նուազ ազգայիններն ալ ինքզինքնին մեկուսեան կ'ունեն զանազան վայրերու մէջ, ահա թէ Գահիրէի հայութիւնը ինչի՞ կը գործածէ իր եռանդը. որ եթէ ազգային յառաջդիմութեան գործածէր շատ աւելի նըպաստաւոր դիրքի պիտի հասնէր քան ինչ որ է հիմայ, թատրոնն է որ ազգի մը նկարագիրը կը բարձրացնէ, քանի որ ան գոյութիւն չունի, ամեն անհատ ինքնաբերաբար վերոգրեալ կործանարար վայրերէ մէկուն պիտի դիմէ գոնէ հաճելի ժամանց մը ունենալու համար, որով ազգայնութեան զգացումը պիտի թմրի մեր մէջ եւ հետզհետէ անհետի։

Վերջապէս եթէ վերոյիշեալ յօդուածագիրը կը փափաքի ազգային բարերար մ՚ ըլլալ, փոխանակ պարահանդէս կազմակերպելու՝ միջոցներ թող մտածէ հայ ժողովուրդը, սրճարանէ, գինետունէ, խաղատուններէ եւ այլ անպատուաբեր վայրերէ ետ կեցնելու համար հաստատութիւն մը ստեղծել։

Ահա այս տեսակ ձեռնարկ մէ որ կը պակսի մեր մէջ, ուր ամեն անհատ իր ճաշակին գոհացում կարենայ գտնել եւ ուզէ բոլոր հաճութեամբ մասնակցիլ. առով կարելի պիտի ըլլայ ազատիլ։ Մե՛ղք. Եգիպտահայութիւնը իր մօտաւոր անկումին սահմաններուն վրայ է. ամեն հայ թող լրջօրէն խորհի այս մասին։

Ե. Մ.

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՋԻՆԱՆՑԱՆԻ
ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾ
ՄԱՅՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆ
ՄԵՏԱՔՍՈՎ ԲԱՆՈՒԱԾ
400 թիւէ բաղկացած
ԹԻՒԸ 5 ՂՐՇ. ՈՂՋ

Մեծ սրճարան Հայկականի մէջ ի ցոյց դրուած սոյն անման մետաքսեայ ձեռագործի վիճակահանութիւնը՝ որուն անցեալ Փետրուար ամսոյ մէջ տեղի ունենալը ծանուցուած էր, բայց ինչ ինչ պատճառներով յետաձգուած է. անոնք որ սոյն չքնաղ զարդը ունենալ կը ցանկան, ժամ առաջ թող դիմեն «Արշալոյս»ի տպարանը Տ. Գէորգ Փափազեանի միացեալ սակաւաթիւ տոմսերէն գնելու համար, որմէ անմիջապէս յետոյ տեղի պիտի ունենայ վիճակահանութիւնը Հայկական սրճարանի մէջ կանխաւ ծանուցանելով։

Տօքթ. ՅՈՎԷՓ Լ. ՃԷՔՕՊԵԱՆ
ՇԱՐԱ ՆՈՒԲԱՐ ՓԱՇԱ, ԹԻՒ 20

Ամերիկայի համալսարաններէն վկայեալ և անուանի հիւանդանոցներու մէջ գործնական փորձառութիւն ստացած բժշկուհի. յաջողակ վիրահատ՝ ենթակային առանց ցաւ պատճառելու։

Մանկաբարձուհի և մասնագէտ՝ կանանց ծննդական գործարաններու և ափրոդիտեան ախտերու, իսկ մանուկներուն՝ ամէն տեսակ հիւանդութիւններու։

Կատարեալ խնամքով և գիտական նորագոյն մեթոտներու շնորհիւ հիմնապէս կը բժշկէ իր խնամոց յանձնուած հիւանդները։

Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր կէս օրէ յետոյ ժամը 2-5

Ամէն երեքշաբթի աղքատաց ձրի դարմանում։

ՀՆՉԱԿ
Կեդրոնական Օրգան Հնչակեան Կուսակցութեան
ՔՍԱՆԵՒՄԵԿԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ
Հասցէ՝ M. Bellart
24 Avenue du parc de Montsouris
France Paris

ԱՐՄԵՆԻԱ
Լրագիր Ազգային, Քաղաքական եւայլն.
ԻԲ րդ. ՏԱՐԻ
Հասցէ՝ M. Portoukalian
Directeur du journal « ARMENIA »
France Marseille

ՌԱԶՄԻԿ
Լրագիր Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական.
ԵՐՐՈՐԴ ՏԱՐԻ
Հասցէ՝ Rédaction du journal arménien « RAZMIG »
Bulgarie Pilippople

ԲԱԶՄԱՎԷՊ
ԱՄՍԱԳԻՐ
Գրական, Գեղարուեստական եւայլն
ԿԶ րդ. ՏԱՐԻ
Հասցէ՝ Rédaction de la Revue « PAZMAVEB »
Itali St. Lazare—Venise

ԱԶԳ
Շաբաթաթերթ Ազգային Գրական եւ Քաղաքական
Առաջին Տարի
Հասցէ՝ The « AZK » Pub. Co.
175 Tremon St. Boston ; Mass.

ԻՐԱՒՈՒՆՔ
ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ
ԺԴ րդ. ՏԱՐԻ
Հասցէ՝ Rédaction du journal « IRAVOUNK »
Boulgari VARNA